

Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
Κλείδα για το επαναληπτικό διαγώνισμα 25 / 7 / 2025 (τμήματα διετούς προετοιμασίας)

Διδαγμένο κείμενο

- A1. α. Λάθος β. Σωστό γ. Σωστό
- A2. α. ο Σωκράτης β. ο χώρος εκτός του σπηλαίου.

B1.α. κατά την προτεινόμενη μοριοδότηση ανά σημείο (•) = 4 μονάδες

Ο Πλάτωνας σε αυτό το σημείο αποκαλύπτει την άποψη του σχετικά με την γνώση-επιστήμη: Η παιδεία δεν είναι μια διαδικασία με την οποία η γνώση εισάγεται στην ανθρώπινη ψυχή από το δάσκαλο. Δεν πρόκειται δηλαδή για μια διαδικασία «εμφύτευσης». Ξεκινά τη διατύπωσή του αρνητικά, προσδιορίζοντας αρχικά τι δεν είναι παιδεία.

- Ο Πλάτων δεν πιστεύει ότι ο άνθρωπος αποκτά τη γνώση ως πληροφορία που λαμβάνει χώρα έξωθεν, αλλά ότι την ανακαλύπτει και την παράγει μέσα του. Γι' αυτό και αυτήν την έντονα βιωματική γνωστική διαδικασία την ονομάζει συμβολικά ανάμνησιν (Φαίδων 76a). (2 μονάδες)

- έπαγγελλλόμενοι τινές: Ο Σωκράτης κάνει έναν **δριμύ υπαινιγμό εναντίον των σοφιστών, οι οποίοι θεωρούσαν ότι οι άνθρωποι δεν έχουν την γνώση και ότι οι ίδιοι την μετέδιδαν μέσω της διδαχής στους ανθρώπους** (Πρωταγόρας). Για το Σωκράτη η διδασκαλία των σοφιστών δεν μπορεί να οδηγεί στην αρετή. Είναι φυσικά γνωστή η εκ διαμέτρου αντίθετη στάση που τηρούσαν ο Σωκράτης και οι σοφιστές απέναντι στην παιδεία. Ενώ οι δεύτεροι αμείβονταν πλουσιοπάροχα για την εκπαίδευση που παρείχαν σε φιλόδοξους γόνους πλουσίων οικογενειών, ο Σωκράτης ουδέποτε δίδαξε επ' αμοιβή, σύμφωνα και με την Απολογία του. (1 μονάδα)

[Η άποψη του Σωκράτη ότι η γνώση είναι ανάμνηση, συνδέεται και με τη μαιευτική του μέθοδο: Ο Σωκράτης ισχυριζόταν πως καμιά φιλοσοφική θεωρία δεν "γέννησε" ο ίδιος, αλλά πως, σαν μαία, βοηθάει τον συνομιλητή του να "γεννήσει" από μέσα του την αλήθεια. Για τον Σωκράτη ο άνθρωπος γνωρίζει την αλήθεια, την Ιδέα, και πως η προσπάθεια της φιλοσοφικής σκέψης έγκειται στο να βοηθήσει τον άνθρωπο να την ξαναθυμηθεί, να την επαναφέρει στη μνήμη του.]

Επιλογή ενός (1) από τους παρακάτω εκφραστικούς τρόπους. (1 μονάδα)

- ☛ Με την **τετραπλή επανάληψη της πρόθεσης έν-** ο Σωκράτης αισθητοποιεί τον εσωτερικό, βιωματικό χαρακτήρα της γνώσης (ένουσης, έν, έντιθέναι, έντιθέντες) [προαιρετικά: **παρήχηση** του -ν- & **ετυμολογικό σχήμα ή παρονομασία**: «έντιθέναι» - «έντιθέντες»]
- ☛ «έν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες»: Ελαφρά η **ειρωνεία** του Σωκράτη («σαν να ισχυρίζονται όλοι αυτοί ότι βάζουν όραση στους τυφλούς»).
- ☛ **οἶον**: **Αναλογία-παρομοίωση**: οι σοφιστές ισχυρίζονται ότι μπορούν να εμφυτεύσουν την γνώση μέσω της διδασκαλίας τους σαν να προσφέρουν όραση σε τυφλούς (ψυχή-ὀφθαλμοί, ἐπιστήμη-ὄψις)

B1.β. κατά την προτεινόμενη μοριοδότηση ανά σημείο (•) = 6 μονάδες

- Η λέξη **περιαγωγή** (: μεταστροφή) έχει φιλοσοφική βαρύτητα, διότι δείχνει πως η γνώση και η παιδεία, **καθώς στρέφεται στον κόσμο, οφείλει να έχει πάντα καθολικό χαρακτήρα** και να μην εξαντλείται σε προσέγγιση από μία επιμέρους οπτική γωνία. Η παιδεία είναι αναγκαία για την ψυχή και τον πολίτη: **αφυπνίζει την ψυχή για να μάθει αυτό που ήδη γνωρίζει** (από την πρότερη ζωή της στον υπερουράνιο τόπο). (2 μονάδες)
- Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η χρήση του **δεοντολογικού ρηματικού επιθέτου περιεκτέον**, το οποίο όμως δεν προτρέπει απλώς σε μια ευρύτερη θέαση αλλά αποβλέπει σε μια μεταστροφή της ψυχής από τον κόσμο των αισθήσεων προς τον κόσμο των Ιδεών. (1 μονάδα)
- Πρόκειται, όπως και στην περίπτωση της παιδείας, για μια **στροφή όλης της ύπαρξης προς τον «ήλιο», προς το Αγαθό** –για μια επώδυνη πορεία. Λίγο παρακάτω (521d) ο Πλάτων θα ονομάσει την **άνοδο της ψυχής προς το όντως Ον**, «**μεταστροφή / επιστροφή της ψυχής από μια νυχτερινή μέρα στην αληθινή μέρα**» –και αυτή είναι η «αληθινή φιλοσοφία». (2 μονάδες)

- Επιλογή ενός (1) εκ των δύο ακόλουθων εκφραστικών τρόπων, πέραν του ρηματικού επιθέτου (το οποίο θα πρέπει να απαιτηθεί εφόσον συμπεριλαμβάνεται και στο σχόλιο «περιακτέον» του Φ.Υ.): (1 μονάδα)
 - Η έννοια της περιαγωγής και της μεταστροφής διευκρινίζεται και με την αναλογία-παρομοίωση (οίων) μεταξύ όρασης και ψυχής: Όπως το μάτι έχει ολοκληρωμένη θέαση του αντικειμένου του μόνον αν επιτελεστεί μια συνολική στροφή του ανθρωπίνου σώματος (οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατόν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους), έτσι και ο άνθρωπος, για να έχει ασφαλή και έγκυρη γνώση, χρειάζεται να προσεγγίσει με την ψυχή του ολιστικά το αντικείμενο της γνώσης, τὸ ὄν (σὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν - σὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ περιακτέον εἶναι).
 - Στη λέξη φανός (φωτεινός, λαμπρός), η λέξη σκοτώδης, που ακολουθεί, είναι αντίθετη. Η συνηθισμένη στον Πλάτωνα αντίθεση ανάμεσα στο φως και το σκοτάδι λειτουργεί συμβολικά για την αντίθεση παιδείας – απαιδευσίας (έλλειψη παιδείας).]

[προαιρετικά και σε συνδυασμό με όποιο από τα παραπάνω σημεία ταιριάζει καλύτερα:

- τὸ ὄν: Θα κατανοήσουμε καλύτερα αυτήν την ουσιαστικοποιημένη μετοχή του εἰμί, αν σκεφτούμε ότι αποδίδει την υπαρκτική σημασία του ρήματος. Το ὄν είναι το υπαρκτό. Η αναζήτηση του αληθινά υπαρκτού αποτέλεσε εξ αρχής για τη φιλοσοφία μέγα ερώτημα, το λεγόμενο οντολογικό ερώτημα: τὸ πάλαι τε καὶ νῦν καὶ αἰεὶ ζητούμενον καὶ αἰεὶ ἀπορούμενον, τί τὸ ὄν (Αριστοτέλης, Μετὰ τὰ φυσικά 1028b2-4). Αυτό που υπάρχει πραγματικά είναι μόνο οι Ιδέες, όχι τα αισθητά. τὸ ὄν – τὰγαθόν: Οι ὅροι ταυτίζονται στην πλατωνική φιλοσοφία.
- Αγαθόν: Από τον πλούτο των αναφορών του Πλάτωνα στην πολυσημαντή λέξη ἀγαθόν, εδώ να τονιστεί μόνο ότι ο φιλόσοφος ταυτίζει το αληθινά υπαρκτό με το αγαθό, ακριβέστερα με την Ιδέα του Αγαθού.].

B2. κατά την προτεινόμενη μοριοδότηση ανά σημείο (•) = 10 μονάδες

- Απαιτείται μία κατάλληλη εισαγωγική αναφορά · ενδεικτικά: Σύμφωνα με το δεύτερο απόσπασμα από το πλατωνικό κείμενο, έργο των ιδρυτών της πολιτείας («τῶν οἰκιστῶν»), δηλαδή του Σωκράτη και των συνομιλητών του, είναι να ενδιαφερθούν για την εδραίωση της ιδανικής πολιτείας, δηλαδή να οδηγήσουν τα ξεχωριστά πνεύματα, τους φιλοσόφους, στην αρετή και στη θέαση του αγαθού («μέγιστον μάθημα») και να μην τους αφήνουν να αδρανούν μένοντας μακριά από την πολιτική ζωή. (1 μονάδα)
- Με τον ὅρο «φύσις» αρχικά εννοείται αυτό που ο άνθρωπος δεν μπορεί να κατασκευάσει ο ίδιος, αλλά το βρίσκει να προϋπάρχει. Μπορεί βέβαια με την τέχνη να το συμπληρώσει, αλλά δεν είναι σε θέση να το αλλάξει ουσιαδώς. Φύσις σε σχέση με τον άνθρωπο είναι τα χαρίσματα και τα ελαττώματα που έχει ως έμφυτο κτήμα του. Για τον Πλάτωνα η φύσις παίζει καθοριστικό ρόλο στην εκλογή του άριστου βίου. Συγκεκριμένα, με τον ὅρο «βελτίστας φύσεις» ο Πλάτων εννοεί τους ανθρώπους με φυσικά χαρίσματα, όπως υψηλή ευφυΐα, οξύτητα πνεύματος, ψυχικές δυνάμεις κ.ά. Ο Πλάτων πιστεύει ότι δεν διαθέτουν ὅλοι οι άνθρωποι από τη φύση τις ίδιες πνευματικές ικανότητες και ψυχικές δυνάμεις και συνεπώς τα αποτελέσματα της παιδείας θα είναι ανάλογα των φυσικών προδιαθέσεων του ανθρώπου. Οι ξεχωριστές φύσεις, με τα ιδιαίτερά τους χαρακτηριστικά, θα πρέπει να είναι κι εκείνοι που θα αναλάβουν την διακυβέρνηση της πολιτείας (φιλόσοφοι). (2 μονάδες)
- Ο Πλάτωνας συγχέει σκοπίμως τα ὅρια ανάμεσα στο θεωρητικό του οικοδόμημα, δηλαδή την ιδεώδη πολιτεία του και στη σύγχρονη του πολιτική πραγματικότητα. Με τη φράση «μὴ ἐπιτρέπουν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται» ο φιλόσοφος επικαιροποιεί τον προβληματισμό του καταγγέλλοντας έμμεσα την απροθυμία των πνευματικών ανθρώπων της εποχής του να αναλάβουν την πολιτική ευθύνη της διακυβέρνησης της πόλης. Έτσι στην ιδεώδη πολιτεία οι φιλόσοφοι δεν δικαιούνται να ζουν κατά τον τρόπο που παρατηρεί ο Σωκράτης, ὄντας δηλαδή απομονωμένοι στην ασφάλεια της θεωρητικής γνώσης, ασχολούμενοι απερίσπαστα με φιλοσοφικές αναζητήσεις και διανοητικές ασκήσεις. (1 μονάδα)
- Αντίθετα, ο Σωκράτης υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος του πνεύματος οφείλει να επιστρέψει στην «σπηλιά», να ασχοληθεί με τα προβλήματα των απαιδευτων, να διαγνώσει τις ανάγκες τους, να τους διαφωτίσει και να τους δείξει τον δρόμο για το φως, να υποστεί τελικά ὅ,τι πρέπει στην προσπάθειά του να τους βοηθήσει.
 - κατάβασις < «καταβαίνειν»: Και αυτό το ουσιαστικό, όπως και το αντίστοιχο ρήμα, χρησιμοποιείται συμβολικά. Δείχνει μια πορεία επιστροφής: από τη θεωρητική ενασχόληση με σχετικώς αφηρημένα

αντικείμενα, όπως τα μαθηματικά και η διαλεκτική, στην πρακτική αντιμετώπιση προβλημάτων της καθημερινής ζωής μέσα στην πόλη. Οι φύλακες, οι πεπαιδευμένοι, έχουν χρέος να επιστρέψουν στην καθημερινότητα και από ηγετική θέση να προσφέρουν στο σύνολο των πολιτών όσα έμαθαν και είδαν στην πορεία τους προς το Αγαθό. (2 μονάδες)

- Αλλά και ο Ισοκράτης καταπιάνεται στον *Παναθηναϊκό* του με το ίδιο ζήτημα περί της ενασχόλησης των ενάρετων ανθρώπων με τον δημόσιο βίο, την άσκηση της πολιτικής εξουσίας και την ιδανική διακυβέρνηση.
 - Πιο συγκεκριμένα, ο ρήτορας αναφέρεται στην **αξία της διακυβέρνησης από πεπαιδευμένους και ενάρετους ανθρώπους**, πράγμα που βρίσκει ωφέλιμο για κάθε μορφή πολιτεύματος. Μάλιστα **εντοπίζει μονον τρία επιτυχημένα πολιτεύματα, εκείνα που διοικούνται ορθά από χρηστούς κυβερνώντες, άσχετα αν αποτελούν μορφές μοναρχίας, ολιγαρχίας ή και δημοκρατίας.**
 - Αντίθετα όταν οι πόλεις διοικούνται από δημοκόλακες, «θρασεείς» και κακοήθεις πολιτικούς, που **αδιαφορούν για τα κοινά και ενδιαφέρονται μόνο για τον πλουτισμό**, η συνολική λειτουργία του πολιτεύματος είναι αναποτελεσματική.
 - Μόνον όταν αποτύχει η διακυβέρνηση των ανάξιων πολιτικών αποδίδουν την εξουσία οι πολίτες, από φόβο, σε σωστούς κυβερνήτες. **Σε μια τέτοια πολιτική ζωή δεν υπάρχει κανένα μέλλον και καμία ελπίδα ευδαιμονίας, καθώς θα εναλλάσσονται στην εξουσία ορθές και φαύλες κυβερνήσεις (όσοι όμως χρησιμοποιούν ... τότε προς το καλύτερο).** (3 μονάδες)
- Συμπερασματικά παρατηρείται γενικά μια **ταύτιση απόψεων** μεταξύ Πλάτωνα και Ισοκράτη σχετικά με τη χρηστή διακυβέρνηση και των ρόλο των πεπαιδευμένων στη πολιτική ζωή. Δεν μπορεί να υπάρξει συνολική ευδαιμονία και κανένα ίχνος ευρυθμίας στην πολιτική ζωή χωρίς φιλοσοφημένη και ενάρετη διακυβέρνηση. Οι φιλόσοφοι αποτελούν λοιπόν τη μόνη διέξοδο από τη πολιτική παρακμή. (1 μονάδα)

B3.

- α. Ο **πρωταγωνιστής** της φετινής παράστασης του Εθνικού Θεάτρου θα είναι ένα πολύ ηχηρό όνομα της τηλεόρασης, ένας ηθοποιός με σπουδαία εμπειρία σε όλα τα είδη της δραματικής τέχνης.
- β. Αναμένω τα αποτελέσματα των φετινών Εξετάσεων με μεγάλη **αγωνία**.
- γ. Δε θα απαντήσω στις χοντράδες που μου λες, καθώς δεν μου το επιτρέπει η **αγωγή** μου!
- δ. Η φετινή αγροτική **παραγωγή** του νησιού μας ήταν πολύ περιορισμένη λόγω της παρατεταμένης ξηρασίας.
- ε. Έλκω την **καταγωγή** μου από ένα απομακρυσμένο, ορεινό χωριό της Ευρυτανίας.

B4. α. Σωστό β. Σωστό γ. Λάθος δ. Σωστό ε. Σωστό

Αδίδακτο κείμενο

Γ1. Γοργίου, Ελένης ἐγκώμιον, §6-9

[6] ἡ γὰρ Τύχης βουλήμασι καὶ θεῶν
 βουλευμασι καὶ Ἀνάγκης ψηφίσμασιν

ἔπραξεν ἃ ἔπραξεν, ἡ βία ἀρπασθεῖσα,
 ἡ λόγοις πεισθεῖσα, ἡ ὅψει ἐρασθεῖσα. [...]

Εἰ οὖν τῇ Τύχῃ καὶ τῷ θεῷ τὴν αἰτίαν
 ἀναθετέον καὶ ἀποδοτέον, ἡ τὴν Ἑλένην τῆς
 δυσκλείας ἀπολυτέον. [...]

[8] Εἰ δὲ λόγος ὁ πείσας καὶ τὴν ψυχὴν
 ἀπατήσας, οὐδὲ πρὸς τοῦτο χαλεπὸν
 ἀπολογήσασθαι καὶ τὴν αἰτίαν ἀπολύσασθαι
 ὦδε.

Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν, ὃς σμικροτάτῳ
 σώματι καὶ ἀφανεστάτῳ θειότατα ἔργα
 ἀποτελεῖ.

δύναται γὰρ καὶ φόβον παῦσαι καὶ λύπην
 ἀφελεῖν καὶ χαρὰν ἐνεργάσασθαι καὶ ἔλεον
 ἐπαυξῆσαι.

Ταῦτα δὲ ὥς οὕτως ἔχει δεῖξω.

[9] δεῖ δὲ καὶ δόξῃ δεῖξαι τοῖς ἀκούουσιν.

Εἴτε βέβαια ἀπὸ θέλημα τῆς Τύχης καὶ επιταγῇ τῶν θεῶν
 καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τῆς Ἀνάγκης, (σύμφωνα με τις
 επιθυμίες τῆς τύχης, τὰ σχέδια τῶν θεῶν, τις αποφάσεις
 του πεπρωμένου)

ἔκανε ὅσα ἔκανε, εἴτε ἐπειδὴ ἀρπάχτηκε με τὴ βία,
 εἴτε ἐπειδὴ πείσθηκε με λόγια, ἢ ἐπειδὴ (τον) ἐρωτεύθηκε
 γιὰ τὴν ἐξωτερικὴ (τον) ἐμφάνιση, (/τὴν εἰκόνα του). [...]

Ἀν λοιπὸν πρέπει νὰ ἀποδώσουμε (ν' ἀποδώσει κάποιος)
 τὴν εὐθύνῃ στὴν Τύχῃ καὶ στὸ θεό, τὴν Ἑλένην πρέπει
 οπωσδήποτε νὰ τὴν ἀπαλλάξουμε (/ξῆ) ἀπὸ τὴν ντροπὴ.
 Ἀν ὅμως ἦταν ὁ λόγος που (τὴν) ἐπείσει καὶ ἐξαπάτησε
 τὴν ψυχὴ (τῆς), οὐτε σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι (ὡς πρὸς
 αὐτό) εἶναι δύσκολο νὰ τὴν υπερασπιστεῖ κανεὶς καὶ νὰ
 ἀνασκευάσει τὴν κατηγορία (/εἶναι δύσκολη ἡ
 υπεράσπιση καὶ ἡ ἀνασκευή τῆς κατηγορίας...) ὡς ἐξῆς:

Ὁ λόγος εἶναι (ένας) μέγας δυνάστης, που (/γιατί
 αὐτός) ἐνὼ ἔχει τὸ πιο μικρὸ καὶ ἀφανὲς σῶμα (/με τὸ
 μικρότερο καὶ...), ἐπιτελεῖ (τὰ) ἔργα (τὰ) πιο θεϊκά.
 γιὰτί μπορεῖ καὶ τὸ φόβο νὰ σταματῇ καὶ τὴ λύπη νὰ
 διώξει καὶ χαρὰ νὰ προκαλέσει καὶ τὸν οἶκτο νὰ αὐξήσει.

Καὶ θὰ δεῖξω ὅτι εἶναι (/το πῶς συμβαίνουν) ἐτσι αὐτά.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ (τὰ) παρουσιάσω στους ἀκροατὲς μου καὶ
 μέσω τῆς πεποίθησις / ἀποψῆς / σταθεροῦ ἰσχυρισμοῦ.¹

Γ2. κατὰ τὴν προτεινόμενη μοριοδότηση ἀνά σημεῖο (•) = 10 μονάδες

Στὸ Ἑλένης ἐγκώμιον ὁ Γοργίας ἀναλαμβάνει νὰ ἀποδείξει ὅτι ἡ Ἑλένη δὲν εὐθύνεται που ἀκολούθησε τὸν
 Πάρη στὴν Τροία.

- Τέσσερις εἶναι οἱ ἀναφερόμενοι στὸ κείμενο λόγοι που ἐπηρέασαν τὴν Ἑλένη ὥστε νὰ οδηγηθεῖ τελικὰ
 στὴν πράξη αὐτή: 1) οἱ θεοὶ καὶ ἡ τύχη, 2) ἡ βία, 3) ὁ ἐρώτας ἢ 4) ὁ πειστικὸς λόγος τοῦ Τρώα πρίγκιπα.
 (4 μονάδες)
- Ἐρευνώντας τὸ ἐνδεχόμενο νὰ πείσθηκε ἡ Ἑλένη ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Πάρη, ὁ Γοργίας ὀρίζει τὴν ποίησι
ὡς ἑμμετρον λόγον (ὀνομάζω λόγον ἔχοντα μέτρον). (2 μονάδες)
- Οἱ ἀκροατὲς τοῦ ἑμμετροῦ λόγου καταλαμβάνονται ἀπὸ φόρικη γεμάτη φόβο (φρίκη περίφοβος), οἶκτο
ὅλο δάκρυα (ἔλεος πολὺδάκρυς), πόθο γεμάτο με λαχτάρα (πόθος φιλοπενθής). (3 μονάδες)
- Τελικὰ, μέσω τῶν λόγων ἡ ψυχὴ, παθαίνει ἡ ἴδια αὐτὰ που ξένα (ἐπ' ἄλλοτριων - διαφορετικὰ ἀπὸ τὴν
 ψυχὴ) πράγματα καὶ σώματα παθαίνουν στὶς εὐτυχίες καὶ στὶς δυστυχίες τους. / δηλαδή = ἡ ψυχὴ, ἀπὸ
 τὰ πολλὰ λόγια, φθάνει νὰ συμπάσχει με ἄλλα άτομα, σαν οἱ δικές τους ἐπιτυχίες καὶ ἀποτυχίες νὰ
 ἦταν προσωπικὸ τῆς πάθημα.² (1 μονάδα)

¹ Ἀν ἦταν ὁ λόγος που ἐπείσει τὴν Ἑλένη, μάλλον ὁ λόγος θὰ πρέπει νὰ πείσει καὶ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ Γοργία. Ὁ λόγος
 ἰδωμένος ὡς ῥητορικὴ ικανότητα εἶναι τὸ κύριο ὄπλο τοῦ σοφιστῆ. Αὐτὸ τὸ «δόξη» σχετίζεται με τὴν φράση «Λόγος δυνάστης
 μέγας ἐστίν». Καὶ στὰ δύο σημεία ὁ συγγραφέας προτρέπει ἐμμέσως τὸν ἀναγνώστη νὰ κρατήσῃ τὴν ἀπαραίτητη ἀπόστασι
 ἀπὸ τὰ ὅσα διαβάσει. Ἐτσι ὁ τελευταῖος προειδοποιεῖται ὅτι ἡ υπεράσπιση τῆς ωραίας Ἑλένης μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἀπατηλή...
 πρβλ. W. J. Verdenius, «Gorgias' Doctrine of Deception», στο J. Pratt, *Classical Antiquity* Vol. 34, (2015), pp. 163, Univ. of California Press.

² σχετικὰ με τὸ προβληματικὸ αὐτὸ ἐδάφιο βλ:

Ι. Γοργίου, Ἑλένης Ἐγκώμιον, Μτφρ: Π. Καλλιγιάς στο *Η Αρχαία Σοφιστική*, Ν.Μ. Σκουτερόπουλος, Γνώση 1991, «...ἡ ψυχὴ, με τὰ
 λόγια, παθαίνει ἡ ἴδια αὐτὰ που ξένα πράγματα καὶ σώματα παθαίνουν στὶς εὐτυχίες καὶ στὶς δυστυχίες τους.», καθὼς καὶ →
 ΙΙ. *The Encomium on Helen, by Gorgias, translated by LaRue Van Hook, The Classical Weekly, Vol. 6, No. 16 (Feb. 15, 1913), "since through
 discourse the soul suffers, as if its own, the felicity and infelicity of property and person of others."*

Γ3. 10 σημεία (•) x 1 μονάδα = 10 μονάδες

α.

δείξαι: • **δεικνύναι**

μεταστῶ: • **μεθίστασο** (μεθίστω)
 • **μετάστηθι**

γ. (...) η διάθεση που δηλώνεται από το ρήμα ἔπαθεν είναι:...

• **3. παθητική**

β.

ἀναθετέον: • **ἀναθείην**
 • **ἀναθείης**
 • **ἀναθείη**

ἀποδοτέον: • **ἀποδοίην**
 • **ἀποδοίης**
 • **ἀποδοίη**

Γ4. α. 4 σημεία (•) x 1 μονάδα = **4** μονάδες

«φέρε δὴ πρὸς ἄλλον ἀπ' ἄλλου μεταστῶ λόγον»:

- **Κύρια Πρόταση Επιθυμίας**
- εκφέρεται με (παρακλυσματικό μόριο) **φέρε** + **προτρεπτική υποτακτική**, γιατί δηλώνει (έντονη) **προτροπή** (προς τον ίδιο τον εαυτό).

«Αἶ γὰρ ἔνθεοι διὰ λόγων ἐπαγωγοὶ ἡδονῆς, ἀπαγωγοὶ λύπης γίνονται»:

- **Κύρια Πρόταση Κρίσεως**
- εκφέρεται με **οριστική**, γιατί δηλώνει το **πραγματικό**. (σημείωση: **δεν** πρόκειται για δυο προτάσεις · αν όμως ο μαθητής προχωρήσει σε χωρισμό, μιλώντας για ασύνδετο σχήμα, η απάντησή του ας γίνει δεκτή.)

Γ4. β. 2 σχήματα λόγου, ένα για κάθε περίπτωση (•), x 1 μονάδα = **2** μονάδες

- Λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν: Ας αναφερθεί (για **1 μονάδα**) **ένα** από τα ακόλουθα:
 - **υπερβατό σχήμα**. Η κανονική σειρά την λέξεων θα ήταν: Λόγος ἐστίν μέγας δυνάστης. Συνηθίζεται, να προηγείται το υποκείμενο με τους προσδιορισμούς του και να έπονται κατά σειρά το ρήμα, το αντικείμενο ή/και το κατηγορούμενο, επίσης με τους προσδιορισμούς τους.
 * ας μη γίνει δεκτή τυχόν αναφορά σε «πρόταξη του κατηγορουμένου», δίχως την αναγνώριση του υπερβατού.
 - **προσωποποίηση**: Εδώ προσωποποιείται ο λόγος, μια αφηρημένη έννοια.
 - **παρήχηση του -σ-**, που επαναλαμβάνεται σε κάθε λέξη.
 - **υπερβολή**: ο λόγος δύσκολα μπορούμε να δεχτούμε ότι καταδυναστεύει το άτομο και μάλιστα, πολύ.
- Ταῦτα δὲ ὡς οὕτως ἔχει δείξω: Ας αναφερθεί (για **1 μονάδα**) **ένα** από τα ακόλουθα:
 - **υπερβατό σχήμα**. Η κανονική σειρά την λέξεων θα ήταν: δείξω δὲ ὡς ταῦτα ἔχει οὕτως.
 - **πρόληψη** (δεκτή και ως **πρόταξη**) του υποκειμένου της δευτερεύουσας στην κύρια πρόταση.
 - **αττική σύνταξη**: ταῦτα ἔχει.

Γ4. γ. 4 σημεία (•) x 1 μονάδα = **4** μονάδες

- ... **χαλεπὸν (ἔστι)** ἀπολογήσασθαι καὶ τὴν αἰτίαν ἀπολύσασθαι ... : **απρόσωπη σύνταξη**.
- ... δισσαὶ τέχναι **εὗρηνται** : **παθητική σύνταξη**.

- ... **δισσὰς τέχνας** **εὗρήκαμεν** (ἡμεῖς) / **εὗρηται** (τις) / **εὗρήκασι** (οἱ ἄνθρωποι).

Ο Γοργίας εἶχε ἐπιλέξει τὴν παθητικὴν σύνταξιν στο χωρίο, ἀκριβῶς γιὰ νὰ μὴν ἀναγκαστεῖ νὰ κατονομάσῃ τὸ ἐνεργούν πρόσωπο (πὺν εἶμαστε τελικὰ ὅλοι εμεῖς). Ο Γοργίας δίνει **ἐμφαση** στο ἴδιο το **συμβάν** / ἐνέργεια / πράξη. Τὸ ὕφος γίνεται πῖο ἀπρόσωπο καὶ τυπικό, ἐνῶ ὁ λόγος αποκτὰ περισσότερὴν ποικιλία.